



Cambres, aquest cafè està fred!

Amb el subtítol de "Primers auxilis per millorar l'assertivitat, la comunicació i les relacions personals", Raquel Ballesteros ens ofereix aquest llibre de psicologia quotidiana i habilitats socials (publicat per Angle), pensat per a tothom que vulgui apropar-se al món de l'assertivitat, la co-

municació amb els altres i el coneixement d'un mateix i dels altres, i disposat a fer-ho amb una bona dosi d'humor i un cert grau d'ironia. Seguint les vivències de tres personatges principals, podrem conèixer i entrenar noves maneres d'afrontar la seva vida.

"Passes de tardor a l'Himàlaia", de Núria Garcia Quera

Una mare va al Nepal a veure la seva única filla. En un correu electrònic li deia que ingressaria en un monestir budista, i des de llavors no en sap res... Així comença la novel·la que es presenta avui dijous 16 a les 20h a la Casa del Tibet, al carrer Rosselló 181, de Barcelona. Més informació: sensus.cat.



La cita de la setmana

"Una pila només pot funcionar per mitjà de la interacció dels pols negatiu i positiu, i per superar els contraris crea energia, és a dir, vida."
Roland R. Ropers

ESTILS

Teresa d'Àvila, patrona de l'autorealització

Si dissipem la boirina caricaturesca que envolta la santa ens trobarem amb la radicalitat d'un testimoni on l'expansió de consciència porta transformació interior

DÍDAC P. LAGARRIGA
BARCELONA

Aquesta primavera fa cinc segles que va néixer a Àvila Teresa Sánchez de Cepeda y Ahumada. Cinc-cents anys que s'evaporen ràpid quan ens acostem als seus escrits, com cinc-centes gotes de rosada que s'esvaeixen a mig matí. Què la fa tan actual, tan nostra, tan a prop? Si deixem de parlar de segles per parlar del que ens mou i ens empeny a viure, si ens obrim a la dimensió interior sense per això deixar de banda l'exterior, trobarem en aquesta dona una excel·lent mestra i referent. Sense fe, sense creença, sense dogmes o carregats d'arguments i filiacions: no importa, quan del que se'n parla és d'experiència i dignitat humana. Pot haver-hi una nebulosa popular que ens la remeti a extasis i visions sobrenaturals, que ens la folcloritzin i l'allunyin de la nostra quotidianitat, però si dissipem aquesta boirina caricaturesca

ens trobarem amb la radicalitat d'un testimoni on l'expansió de consciència porta transformació interior.

"A la papallona ja no li queda res de les obres que feia sent cuc, que era teixir el capoll de mica en mica. Havent-li crescut ales, com s'ha d'accontentar, podent volar, de caminar pas a pas? [...] I així no és d'estranyar que aquesta papallona busqui de nou assentament, doncs es troba nova amb les coses de la terra. I on anirà la pobreta? Que tornar d'allà on va sortir no pot. [...] I qui diu que, després d'arribar aquí, sempre es troba en descans i goig, diria jo que mai no hi ha arribat."

Desconfiem doncs de les receptes miraculoses i la garantia d'un mètode infal·libre: "No es tracta que

la vida en la unió mística sigui paradisiaca, en absolut –comenta Erika Lorenz, una de les especialistes en literatura mística espanyola a nivell mundial i autora del llibre *Teresa de Àvila. Las tres vidas de una mujer* (que ara reedita la barcelonina Herder en ocasió del cinquè centenari)–. Teresa tenia consciència clara de les condicions terrenals de la unió mística: es pot tornar a caure des d'aquella alçada, encara que sigui per poc temps. S'experimenten dubtes i desordres interns. I, sobretot, més que mai es tenen patiments, malgrat que a la unió mística tot s'experimenta de manera diferent. En la profunditat de l'ànima hi ha una estabilitat serena i permanent", conclou Lorenz.

Conversa i sospitosa d'heretgia

No va ser fins el 1946 que es va saber l'origen convers de la seva família, amb l'avi jueu i toledà a qui la Inquisició havia obligat a anar en processó com a penitent. Amb el canvi de residència de Toledo a Àvila, amb el pare de Teresa petit, l'avi continuava amb el mateix tarannà trist d'una immensa població que durant el segle XVI malviu una fe imposada mentre amaga les arrels musulmanes i jueves, triant la conversió a l'exili. La santa creix en aquest entorn que prioritza la lectura i el cultiu interior per sobre d'imposicions externes, amb el suport del pare i de l'oncle, home aquest de grans lectures espirituals i de fornida biblioteca que l'adolescent Teresa visita sovint. És allà on troba, pocs anys després d'entrar al convent, l'obra que li farà donar el gir que necessita, *Tercer abecedario espiritual*, escrita també per un altre convers que amaga l'origen, l'andalús Francisco de Osuna, molt influenciat pel

CONSCIÈNCIA D'ARA
Cada dijous i la setmana que ve:
L'amor, trampolí per a transcendir



FIRMA FOTO

Dedicació La seva interioritat la porta a treballar pels demés, per les minories

sufisme islàmic i, per tant, sospitós d'heretgia. Com molts altres conversos i converses forçats de l'època, el convent esdevé un espai on dur una vida devocional, on l'amor a Déu va més enllà d'un credo polititzat i d'un "miserable món en flames" com el descriu ella mateixa.

La compenetració de la vanitat del món i de la fugacitat de la vida, a la vegada que una alta valoració de la persona humana i de la seva interioritat, com apuntà ja l'historiador Américo Castro, es feia més evident entre els conversos. A la seva autobiografia, el famós *Libro de la vida*, Teresa no fa cap esment d'aquests orígens. Malgrat això, com diu Eri-

ka Lorenz, "no és casual que la primera gran autobiografia de la història de la literatura espanyola hagi sigut escrita per una conversa. Teresa portava amb ella una aptitud molt pròpia provinent de la tradició jueva: aquesta capacitat per a la introspecció, per a una exposició tan diferenciada com clara de complexos processos de l'ànima, així com una percepció psicològica que sembla pròpia dels temps moderns".

Conviu amb el càncer d'úter

Tampoc fa gaire, l'any 1982, es va arribar a la conclusió que la malaltia que patia i que tants dolors i impediments li provoca és un càncer

d'úter, davant del qual Teresa respon: "Temer mal i patir grans dolors, tot i ser feina, si l'ànima està deserta, no em sembla res, perquè està alabant a Déu... Però d'una banda patint i de l'altra no obrant, és terrible. [...] No desitjaria cap altra oració sinó la que em fes créixer les virtuts. Si és amb grans temptacions i sequedats i tribulacions i així com deixés més humil, tindria per bona l'oració."

Humilitat entesa com el cultiu d'aquesta consciència que abraça la dignitat humana sense aïllar-la ni alabar-la per si mateixa, i que la reconeix dins de l'entramat sagrat, inabastable. Banyada en la confiança,

sense condescendència, la seva interioritat la porta a treballar pels demés, en especial per les minories marginades, com les dones, a qui vol treure de la seva condició inferior reformant l'ordre monàstic i obrint nous convents.

"Mori ja aquest jo i visqui en mi un altre que és més que jo, per servir-lo." I en aquest proïsme, la ploma i el paper, constants, imprescindibles. El poeta Gerardo Diego ho sentencià així: "Com que Santa Teresa en realitat no escriu, no pot escriure malament, escriu com és. Escriu, no tant com parla, sinó com és. Ella és escrivint, ho és en la seva totalitat i unitat." —

El baròmetre de la religiositat

Opinió

EULÀLIA FANAR
INVESTIGADORA EN TEMES DE GÈNERE I CONFLICTE

La setmana passada aquesta mateix diari es feia ressò del primer Baròmetre sobre la Religiositat i la Gestió de la Seva Diversitat a Catalunya, elaborat a partir de 1.600 entrevistes presencials i que va presentar la vicepresidenta del Govern. Com tots els estudis, obtenim dades curioses que donen més peu a l'elaboració d'hipòtesis que a evidències empíriques...

Un baròmetre assenyalava tendències, i en aquest veiem que els enquestats de més de 65 anys afirmen en un 80,2% tenir creences religioses, un clar contrast amb el 64,4% dels entrevistats d'entre 16 i 24 anys que asseguren no tenir-ne. Primera hipòtesi que podem extreure: l'experiència viscuda ens fa créixer en consciència religiosa, religiositat de cocció lenta

Creixement L'experiència viscuda ens fa créixer en consciència religiosa, religiositat de cocció lenta en contrast amb els dogmes heretats

en contrast amb els dogmes heretats dels pares o imposats a l'escola. També deu tenir-hi molt a veure que l'apropament al final de la vida ens insti a buscar-ne un sentit més enllà d'aquesta, sumat a la desafecció d'un món material que ha perdut el llustre de quan ens el van vendre. Insisteixo, és una hipòtesi davant d'aquest increment tan substancial.

La notícia també destacava que la població se sent més còmoda com a seguidora cultural d'una religió (67,4%) que afirmant que té creences religioses (55,1%). És interessant. Al cap i a la fi, què és una creença? No podem comparar ideologia i religiositat, i la comoditat de seguir culturalment una religió per sobre de la creença ens pot dir, hipotèticament, que prioritzem la comunitat a la teologia, el cos a la ment, l'esperit a la raó. Qui sap...

De totes les dades del baròmetre, però, la que em sembla més interessant i encisadora és aquesta: el 0,2% afirmen que no saben si tenen creences religioses. Em ve, ràpidament, aquell "núvol del no-saber" tan preuat de la mística... Ah, el no saber! Quin regal de Déu!



Una estàtua de Santa Teresa d'Àvila, a Montserrat. GETTY